

Työ- ja elinkeinoministeriö
Alueet ja kasvupalvelut -osasto

Viite: lausuntopyyntö 9.5.2018, TEM/1260/03.01.01/2016, TEM030:00/2018

ELY-keskusten lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi kasvupalveluvirastosta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa kasvupalveluvirastoa koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta.

ELY-keskukset antavat lakiluonnoksesta seuraavan lausunnon.

Lausunto on ELY-keskusten yhteinen pois lukien Etelä-Savon ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset.

- 1 § Toimiala ja
- 2 § Tehtävät

Tietojärjestelmät ja käytön tukipalvelut

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan kasvupalveluvirasto toimisi valtion ja maakuntien tarvitsemien tukipalvelujen tuottajana ja 2 §:n mukaan viraston tehtävänä olisi tuottaa ja hankkia valtion ja maakuntien yhdessä käyttämät työ- ja elinkeinoministeriön järjestämät tietojärjestelmät ja alustat. Kasvupalveluvirasto tarjoaisi kasvupalvelujen järjestämisen, johtamisen ja seurannan tekniset välineet sekä tarjoaisi asiakaspalvelua ja tukea järjestelmien, alustojen ja muiden välineiden käyttämiseksi. Pidämme kannatettavana, että järjestelmien ja alustojen tuottaminen ja yleinen ICT-ratkaisuihin liittyvä tuki ja palvelu keskitetään valtakunnallisesti. Digiratkaisut edellyttävät valtakunnallisuutta, sillä se, että toimijat käyttäisivät kaikki omia järjestelmiään (asiakastietojärjestelmät, seurannan ja johtamisen tekniset välineet ja alustat) olisi paitsi tehotonta, saattaisi johtaa myös siihen, että järjestelmät eivät toimisi keskenään yhteen tarkoituksenmukaisella tavalla. Digiratkaisujen tulisi siis olla valtakunnallisia ja järjestelmien rajapinnat tulisi olla avoimia niin, että niihin on mahdollista luoda yhdyspinnat eri palveluntuottajien ja maakuntien erilaisiin palveluratkaisuihin. Tuki tulisi järjestää asiakaslähtöisesti moderneina ja ketterinä palveluina, kuten chat-palveluna. Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa ei tuoda esiin vaihtoehtoa, että ko. tehtävää hoidettaisiin Vimana Oy:ssä, joka tulee tuottamaan maakuntien tieto- ja viestintätekniisiä palveluja. Näkemyksemme mukaan tietojärjestelmiin liittyvät tuottamis- ja tukitehtävät tehtävät sopisivat hyvin Vimana Oy:n tehtäviksi.

Avustusten ja korvausten maksatustehtävät

Ehdotetun 1 §:n mukaan kasvupalveluvirasto toimisi ”maakuntien yhteisenä avustusten ja korvausten maksatuskeskuksena” ja hoitaisi tarkemmin 2 §:n 2 kohdan mukaisia maksamista, maksamisen keskeyttämistä, takaisinperintää ja tuen palauttamista koskevia tehtäviä. Emme pidä edellä mainittujen tehtävien keskittämistä kasvupalveluvirastoon tarkoituksenmukaisena. Maakuntien tulisi pystyä alueellaan hoitamaan palveluita ja niihin liittyvää maksatusta yhtenäisenä kokonaisuutena palveluprosessin sujuvuuden turvaamiseksi. Tukien maksamista ja myöntämistä ei ole toiminnallisesti tarkoituksenmukaista erottaa toisistaan. Tuen myöntävän tahon tulee vastata asiakkaalle myös maksatuksen sujuvuudesta. Samoin takaisinperintätilanteissa tuen myöntävän tahon on luonnollista ja tarkoituksenmukaista tutkia tuen takaisinperinnän edellytysten täyttyminen. Maksatuksen eriyttäminen valtakunnalliseen virastoon ei ole systeemisesti toimiva ratkaisu.

Maakuntien itsehallintoon taas liittyy se, että maakunnalla on päätösvalta tehtäviensä järjestämisestä ja organisoinnista mukaan lukien erilaisten tukien maksatustehtävät. Maksatustehtävien hoitaminen maakunnassa mahdollistaisi myös eri rahoitus- ja maksatustehtävien tehokkaan synergian hyödyntämisen maakunnassa, koska maakunnalle jää kuitenkin useiden substanssilakien perusteella maksatustehtäviä hoidettavaksi. Lisäksi maksatustehtävien hoitamisesta maakunnassa puoltaa se, että maakunnalla on velvollisuus huolehtia vastuullaan olevien rahojen käytöstä, mikä sisältää myös maksatukset. Mikäli maksatukset ja rahoituksen takaisinperintätehtävät siirtyvät maakunnan kontrollin ja ohjauksivallan ulkopuolelle, ei maakunnalla ole tosiasiaa mahdollisuutta vastata näiden varojen käytöstä.

Valtakunnallinen asiakaspalvelu

Viraston toimialaa koskevassa lainkohdassa on viraston yhdeksi tehtäväksi määritelty toiminta ”yhteisenä asiakaspalvelukeskuksena”. Valtakunnallinen henkilö- ja yritysasiakkaiden puhelinpalvelu tai asiakaspalvelukeskus ei näkemyksemme mukaan ole toiminnallisesti perusteltu. Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeinen lähtökohta on, että eri alueet voivat järjestää kasvupalvelunsa sääntelyn rajoissa itsenäisesti ja parhaaksi katsomallaan tavalla, joten palvelut ovat eri alueilla erilaisia. Nykymuotoisen TE-toimistonkaan keskitetty asiakaspalvelu ei ole ollut alueellisten erojen näkökulmasta täysin ongelmaton, vaikka palvelun sisältö ja asiakasprosessit ovat olleet valtakunnallisesti yhtenäiset. Valtakunnallinen asiakaspalvelu ei siten palvelisi toiminnallista tarvetta, eikä istuisi erityisen hyvin maakuntamalliin, jossa maakunta päättää kuinka se palvelunsa järjestää ja tuottaa.

Työttömyysturvan toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä taas suuri osa on siirtymässä työttömyysetuuden maksajille, joilla tulee jatkossa olla myös etuuksiin liittyvä laajempi neuvontavastuu.

21.5.2018

Yleisesti hallituksen esitysluonnoksesta

Yllä esitetyin viraston toimialaan ja tehtäviin liittyvin perusteluin, emme pidä osittaista kehittämis- ja hallintokeskuksen säilyttämistä kasvupalveluvirastona tarkoituksenmukaisena. Virastolle kaavailuista tehtävistä ainoastaan tietojärjestelmien hankkiminen ja tuottaminen, sekä niihin liittyvä tuki tulisi järjestää valtakunnallisena toimintona. Tätä tehtävää varten erillisen kasvupalveluviraston perustaminen ei ole tarpeen, toiminnot voitaisiin hyvin liittää osaksi Vimana Oy:n toimialaa ja tehtäviä.

Kasvupalveluvirastolle kaavailtujen tehtävien järjestämisessä tulisi tavoitella kestäväää, maakuntien toiminnallisuuden kannalta tehokasta ratkaisua, sen sijaan että keskitytään turvaamaan tietyt toiminnot siirtymävaiheen ajalle. Alueiden kehittämistä ja kasvupalveluja koskeva laki antaa maakunnille huomattavasti enemmän liikkumavaraa tehtävien järjestämiselle kuin voimassa oleva sääntely TE-toimistoille ja ELY-keskuksille. On olennaista, että myös tukipalvelut on järjestetty muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin.

Uudenmaan osalta on esitetty, että kasvupalvelujen järjestäjänä toimii suu-
relta osin kuntayhtymä. Hallituksen esitysluonnoksesta tulisi siis kuulla myös perustettavan kuntayhtymän edustajia.

Pekka Häkkinen

ELY-keskusten ylijohtajien puheenjohtaja

